

De Veluwe van Rotterdam

Bewoners ontwikkelen en beheren stadspark nu zelf

Overal in Nederland is het beheer van grote parken een overheidstaak. In wat een baanbrekend initiatief lijkt, stapt Rotterdam daar nu vanaf. Het Essenburgpark, in het westen van de stad, wordt de verantwoordelijkheid van de wijkbewoners. Ze gaan het park zelf ontwikkelen en beheren. Erik Wemmers, een van de betrokken bewoners, vertelt over het initiatief.

Auteur: Peter Voskuil

Ben je al door andere partijen benaderd om voor hen te lobbyen? Want dit is natuurlijk ongekend wat jullie hebben bereikt.

'Ach, wat is nou een miljoen? Dat is peanuts voor de gemeente. Er ligt straks een gigantisch mooi stuk grond dat zijn weerga niet kent, waar Rotterdamers tot zichzelf kunnen komen en kunnen genieten van de natuur. Het is heerlijk zoals je daar de vogeltjes hoort fluiten of een roofvogel ziet vliegen. Daar hoef je echt niet voor naar de Veluwe.'

Hoe is dit ontstaan?

'Zo'n acht, negen jaar geleden werd bekend dat de stichting Humanitas (actief op het gebied van ouderenhuisvesting en zorg, red.) het park wilde bebouwen. Maar dat landje is zo ruig en onge-rept, dat is een uniek stukje groen dat niet mag verdwijnen. Dit is de Veluwe in Rotterdam. Toen hebben we samen met de Universiteit Wageningen een rapport laten maken over de toekomst van het Essenburgpark. Omdat het bouwplan van Humanitas een luchtballon bleek te zijn, verdween het daarna in een la. Tot de NS zo'n vier jaar gele-

'Ach, wat is nou een miljoen? Dat is peanuts voor de gemeente'

den aankondigde het gebied te willen gaan ontwikkelen.'

Is NS eigenaar van de grond? Er loopt een spoorbaan langs; vroeger liep die zelfs door het park.

'Precies. Toen de NS daarover begon, hebben we gezegd: nu laten we niet meer los. Zelf was ik al zo'n zesentwintig jaar actief in de Pluktuin met ongeveer twintig vrijwilligers. En zo waren er nog twee bewonerstuinen in het park waarmee we de koppen bij elkaar hebben gestoken. De NS had in het begin zoiets van: waar bemoeien jullie je mee? Het is onze grond! Toen hebben we gewoon geantwoord: het is misschien jullie grond, maar het is onze wijk.'

Wanneer kwam de kanteling?

'We hebben laten zien dat we een serieuze partij zijn, niet een groep schreeuwerige bewoners. We hebben geld opgehaald onder het motto 'hark geld voor het Essenburgpark'. En we hebben de gemeente duidelijk gemaakt dat dit de enige kans was. Niet alleen kijken naar de economische waar-

5 min. leestijd

de, maar ook naar het welbehagen. Nee zeggen betekende dat er geen weg terug was. Zo werd het een steeds breder gedragen initiatief. Essentieel is ook dat we diverse sociaal- maatschappelijke organisaties hebben weten te overtuigen om mee te doen. Wij willen het beheer doen in het park, maar je kunt nooit helemaal zonder professionele partijen. We kunnen niet zonder die groene connectie, bijvoorbeeld psychiatrische patiënten en schoolverlaters die onder begeleiding meehelpen.'

Heb je nog tips voor andere gemeenten die ook zo iets willen?

'Mijn advies aan ambtenaren en politici is om dit soort bewonersgroepen serieus te nemen. In het begin merkte je echt dat men over ons dacht: daar heb je weer zo'n stel bewoners die iets willen. Voor ons was het doorgaan, doorgaan, doorgaan. Als ik eenmaal ergens aan begin, haak ik niet na drie weken af, maar zo is niet iedereen. Bij veel initiatieven haken burgers af omdat het ze te moeilijk wordt.'

Wat voor park wordt het?

'Het wordt geen schoffelpark. Eerder een oase van rust, een stiltepark. Natuurlijk snoeien we wel, maar minimaal. In samenspraak met het hoogheemraadschap Krimpenerwaard-Schieland komt er 5000 kuub waterberging rondom een aantal eilanden die met elkaar verbonden worden. Ook worden er paadjes aangelegd, zodat mensen lekker kunnen struinen door het park. We willen ze iets uitdagends bieden. Dat gaat allemaal in overleg met

Essenburgpark

In Rotterdam-West ligt naast een spoorbaan tussen Diergaarde Blijdorp en de Essenburgsingel ingeklemd een groenstrook van zeven hectare. Plannen om er woningen te bouwen, stuitten op protesten van de wijkbewoners. Ze wilden de meer dan een kilometer lange strook van ongerepte natuur niet kwijt en namen het heft in eigen handen. Vanuit drie bewonerstuinen (de Pluktuin, Lederstuin en de Spoortuin) begon de lobby om van het gebied een zogeheten *bottum-up*-stadspark te maken. Dat betekent dat niet de gemeente, maar de bewoners zelf het park gaan inrichten en onderhouden. In het park komen

onder meer waterpartijen (in samenwerking met het hoogheemraadschap) en helpen de GGD en verschillende zorg- en welzijnsgroepen om het beheer en gebruik van groen aan zorg te koppelen. Het Essenburgpark gaat een belangrijke schakel vormen in het acht kilometer lange groengebied rondom Delfshaven.

De gemeente trekt er een miljoen euro voor uit om de grond, die nu nog eigendom is van NS, aan te kopen. De overdracht van de grond is inmiddels bijna rond. Daarbovenop trekt Rotterdam eenmalig nog eens vier ton uit voor het op gang helpen van het bewonersinitiatief.

‘Dit is het geld driedubbel waard’

De gemeente Rotterdam trekt in totaal 1,4 miljoen uit voor het Essenburgerpark. ‘Duur?’, vraagt raadslid Judith Bokhove van GroenLinks. ‘Dit is het geld driedubbel waard! We hebben een paar maanden geleden een park in het centrum geopend, dat was vele malen duurder en kleiner. De gemeente had nooit zelf zo veel hectare park kunnen ontwikkelen als nu in het Essenburgerpark gebeurt.’

Bokhove was van het begin af aan voorstander van het bewonersinitiatief en maakte de lobby van dichtbij mee. ‘Wat meegeholpen heeft, is dat bewoners al jaren heel trouw werkten aan het eerste deel van het park, de Spoortuin. Dat hebben we echt zien groeien en bloeien. Eerst waren daar acht mensen bezig, later 20 en op hoogtijdagen soms 40. De hele buurt heeft elkaar erdoor leren kennen. Het leuke is dat in zo’n buurt zo veel kennis en verschillende kwaliteiten aanwezig zijn; je ziet dat zo’n groep die ook heel gericht gaat inzetten. Een landschapsarchitect, bomenkenners, juristen, een raadslid en ga zo maar door. Zo draagt iedereen iets bij.’

Wat de bewoners volgens Bokhove ook goed deden, was dat ze de politiek meenamen in hun droom.

‘Ze hebben raadsleden bijna letterlijk aan de hand meegenomen door het gebied zelf. En als mensen zoiets eenmaal zien, snappen ze ook dat daar geld naartoe moet. Van wethouder tot ambtenaar, allemaal hadden ze zoiets van: dit is leuk. Iedereen die er geweest was, kwam enthousiast terug.’

Het GroenLinks-raadslid heeft wel wat tips voor andere gemeenten die ook zoiets willen realiseren. ‘Je moet burgers echt laten participeren, niet alleen wanneer het je als gemeente zelf uitkomt. Bestuurders die die ruimte durven te geven, zullen merken dat er een soort vliegwieleffect ontstaat.’

Ambtenaren kunnen helpen door de vertaalslag te maken van regels naar praktijk. ‘Ga vooral kijken en praten met de bewoners. Burgers spreken geen ambtenarentaal, dus zorg dat je hen daadwerkelijk helpt. Denk in mogelijkheden in plaats van belemmeringen. Van de tien experimenten zal misschien de helft lukken, maar als het lukt, geeft dat wel direct een enorm resultaat.’

‘Wij doen wat wij willen; dat wordt niet van bovenaf of door een grote partij met geld bepaald’

stadsbeheer, dat vier ton uittrekt voor dit initiatief, maar verder wordt het helemaal ons park. Wij doen wat wij willen; dat wordt niet van bovenaf of door een grote partij met geld bepaald. We denken aan een speciale niet-verplichte hondenlooproute. Wel of niet fietsen in het park is nog een discussiepunt. Er komen ook twee mooie toegangspoorten en in maart hebben we met 32 vrijwilligers 50 bomen geplant.’

Dit initiatief staat of valt met de inzet van vrijwilligers. Hoe weet je dat die er over tien jaar ook nog zijn?

‘Je moet niet eindeloos vooruitkijken; je moet het gewoon doen! Zo is het met de Pluktuin ook

gegaan. Dat begon met zes kersenboompjes en dat deel van het park is nu een labyrint van fruitbomen. Je moet niet alles willen plannen, maar beginnen en kijken wat er gebeurt. Niet wakker liggen, maar constant laten zien dat je er bent. Mensen enthousiast maken, want die bouwen graag aan iets wat ze als iets van zichzelf zien. Die 50 bomen planten in maart was een hels karwei, maar er stonden wel 32 mensen om het te doen en ze vinden het nog leuk ook. Het loopt als een tierelier. Voor de saamhorigheid in de wijk is dit fantastisch.’

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6930